

2. SIVISTYSTOIMI

Sivistystoimen tulosalueet ovat sivistystoimen hallinto, varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus, hyvinvointi, kirjasto ja vapaa sivistystyö.

Sivistystoimen toimialaa johtaa sivistysjohtaja.

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-9 kk	Poikkeama	Käyttö %
00030010 SIVISTYSTOIMI							
TOIMINTATUOTOT	971 225	466 360		466 360	398 514	-67 846	85,5
TOIMINTAKULUT	-9 357 586	-9 651 643		-9 651 643	-7 287 521	2 364 122	75,5
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-8 386 361	-9 185 283	0	-9 185 283	-6 889 007	2 296 276	75,0
Poistot ja arvonalentumiset	-22 562	-1 459		-1 459	-10 159	-8 700	696,3
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-8 408 923	-9 186 742	0	-9 186 742	-6 899 166	2 287 576	75,1

Perustelut:

Varhaiskasvatuksen toiminnan kehittäminen aloitettiin varhaiskasvatuksen järjestämissuunnitelman työstämisellä. Suunnitelma tuotetaan vuosille 2024–2028, ja sen tavoitteena on esimerkiksi luoda edellytyksiä varhaiskasvatustoiminnan järjestämiseksi lapsimäärän vähetessä. Suunnitelmassa haetaan toimintamalleja esimerkiksi seuraaviin asioihin: vuoroahoito, johtamisjärjestelmä, henkilöstömitoitutus, tilakysymykset. Suunnitelma on valmistunut syyskesällä ja etenee päätöksentekoon syyskaudella. Kuluva toimintakausi 2023 – 2024 on alkanut tavanomaisesti.

Perusopetuksessa toimintaa on kehitetty oppilaiden tuen näkökulmasta. Tähän kehittämistyöhön liittyy johtamismallin, tiimimallin sekä erityisopetuksen kehittäminen. Suunnitteilla ollut joustavan perusopetuksen aloittaminen ei ole toteutunut, koska tehtävään ei ole saatu rekrytoitua henkilöä. Lukuvuosi 2023 – 2024 on alkanut tavanomaisesti.

Lukiokoulutuksessa muutettiin painotusta kohti kansainvälisyyttä sekä yrittäjyyttä. Yhteishaun tuloksia saatiin ja ensisijaisia hakijoita oli 26 opiskelijaa. Lukiossa aloitti lopulta opintonsa 36 uutta opiskelijaa, joista 8 on saapunut FF-järjestelmän kautta ja 6 oma-aloitteisesti.

Hyvinvoinnin vastuualueella aloitti vuoden alusta nuortentyöpaja Reppu. Alkuvuonna on suunniteltu nuortenpajan toimintasuunnitelmaa sekä järjestetty nuorisolain mukaista nuortentyöpajaa. Nuorisopalveluita vahvistettiin yhdellä nuorisotyöntekijällä, jonka toimenkuvaan kuuluu myös ehkäisevän päihdetyön sekä HVA:n kanssa tehtävä yhdyspintatyö. Työ on lähtenyt hyvin käyntiin ja nuorisotyötä on myös vahvistettu mm. junnunuokkareilla. Liikuntatoimen osalta vuoden alusta aloitettiin liikunta- ja ulkoiluapaikkojen toiminnallisuuden määrittely liikuntapaikkaselvityksen nimikkeellä. Syyskuun loppuun mennessä hyvinvoinnin vastualueen toiminta on toteutunut suunnitellusti.

Kirjastossa toiminta on ollut palvelusuunnitelman mukaista. Hallinnollisesta näkökulmasta pitkäaikaisen kirjastotoimenjohtajan eläköityminen on ratkaistu sopimalla hallinnon hankkimisesta Rantasalmen kunnalta ja rekrytoimalla kirjastolle toinen kirjastonhoitaja, joka aloittaa työnsä kuluvan vuoden viimeisellä neljänneksellä.

Soisalo-opiston toiminta on toteutunut palvelusuunnitelman mukaisesti.

2.1 Sivistystoimen hallinto

Palvelusuunnitelma:

Sivistystoimen hallinnon tehtävänä on toimialaan kuuluvien palveluiden järjestäminen ja kehittäminen sekä hyvien edellytysten luominen tehtävien hoitamiseen.

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha- ja tulo- ja meno- taulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-9 kk	Poikkeama	Käyttö %
00030100 Sivistystoimen hallinto							
TOIMINTATUOTOT		150		150		-150	
TOIMINTAKULUT		-183 253		-183 253	-144 725	38 528	79,0
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	0	-183 103	0	-183 103	-144 725	38 378	79,0

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–9 kk
Edistetään henkilöstön työhyvinvointia yksikkökohtaisilla työhyvinvointisuunnitelmillä sekä huomioidaan henkilöstön osaamisen kehittyminen vastualueiden koulutussuunnitelmissa.	Yksiköissä toteutetaan työhyvinvointikyselyt syksyn 2022 aikana ja vastualueilla tuotetaan koulutussuunnitelmat.	Sairauspoissaolojen määrä. Työhyvinvointikyselyn tulokset.	Sivistystoimen yksiköissä toteutettiin työhyvinvointikyselyt ja niiden pohjalta tuotettiin yksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat. Koulutussuunnitelmia varten kerättiin tieto henkilöstön koulutustarpeista.
Varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle laadukas lapsen ja nuoren kasvu- ja koulupolku.	Tarkastellaan mm. kasvu- ja koulupolun nivelvaiheita, luodaan/päivitetään nivelvaiheisiin toimintamallit.	Seurataan nivelvaiheiden onnistumista ja tarpeen mukaan nivelvaihemallia muokataan.	Sivistyksen johtoryhmässä on aloitettu tarkastelu nivelvaiheista ja mahdollisista kehittämiskohteista.
Kuntalaisten palvelut tuotetaan eri-ikäisille lähellä ja laadukkaasti	Vastualueilla määritellään, mitä on laadukas palvelu kuntalaisen näkökulmasta. Pyritään toteuttamaan määritelmän mukaista palvelua.	Vastualueittain sopivissa kohdin tehdyt kyselyt.	Varhaiskasvatuksessa on tarkasteltu laatua järjestämissuunnitelmatyön ohessa varsin laajasti. Perusopetuksen laatua tarkastellaan myöhemmin.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Talousarviovuotta 2023 saattaa haastaa monihäiriötilanne mm. valmistavan opetuksen laajuus, valmistavasta opetuksesta yleisopetukseen siirtyvät lapset ja nuoret, varhaiskasvatuspaikkojen riittävyys maahantulon näkökulmasta sekä henkilöstön resilienssi. Taloudellisesta näkökulmasta riskejä ovat valmistavan opetuksen tarve ja laajuus, varhaiskasvatuspaikkojen ja tilojen tarpeen kasvu, henkilöstön kuormittuminen monihäiriötilanteen ja yleisen työnkuormittavuuden vuoksi sekä useiden palveluiden järjestäminen yksittäisten työntekijöiden voimin.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Riskit eivät ole toteutuneet syyskuun loppuun mennessä.

2.2 Varhaiskasvatus

Palvelusuunnitelma:

Varhaiskasvatuksen tehtävänä Joroisissa on tuottaa hyvälaatuista, paikkakunnan ominaispiirteisiin parhaiten soveltuvaa varhaiskasvatusta, asiantuntevaa esiopetusta sekä joustavia, perheiden tarpeisiin vastaavia avoimen varhaiskasvatuksen palveluja. Yhteistyössä huoltajien kanssa luodaan lapsen kokonaisvaltaiselle kehitykselle suotuisa kasvuympäristö.

Varhaiskasvatusta toteutetaan päiväkodeissa, ryhmäperhepäiväkodissa, perhepäiväkodeissa ja avoimen varhaiskasvatuksen palveluina, joita ovat säännöllinen ryhmätoiminta lapsiperheille sekä perheohjaus. Lisäksi varhaiskasvatukseen kuuluu lasten kotihoidon tuki.

Esiopetusta järjestetään kirkonkylällä ja Kuvansissa varhaiskasvatuksen toimintana.

Vastuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-9 kk	Poikkeama	Käyttö %
00030501 Varhaiskasvatus							
TOIMINTATUOTOT	316 306	178 030		178 030	152 159	-25 871	85,5
TOIMINTAKULUT	-2 669 797	-2 710 616		-2 710 616	-2 217 263	493 353	81,8
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2 353 491	-2 532 586	0	-2 532 586	-2 065 104	467 482	81,5
Poistot ja arvonalentumiset	-2 481						
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 355 972	-2 532 586	0	-2 532 586	-2 065 104	467 482	81,5

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–9 kk
Varhaiskasvatuspäällikkö tekee tukeen liittyvän hallintopäätöksen kuukauden sisällä siitä, kun huoltajien kanssa on keskusteltu lapsen tuen tarpeesta.	Hyvä ennakointi ja yhteistyö ryhmän henkilöstön ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan välillä	Huoltajien kanssa käydystä keskustelusta varhaiskasvatuspäällikön tekemään hallintopäätökseen käytetty aika.	Tuen päätökset: - aikaraja toteutui 19 kpl - aikaraja ei toteutunut 1 kpl
Lapset puheeksi-keskustelusta muotoutuu toimiva työkalu varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja perheiden yhteisen ymmärryksen lisäämiseksi. Lapset puheeksi – keskusteluja käytäisiin kaikkien varhaiskasvatuksen perheiden kanssa.	Lapset puheeksi-keskustelua tarjotaan jokaiselle perheelle. Henkilökunta ja huoltajat arvioivat LP-keskusteluja ja niistä lapselle ja perheelle koituvaa hyötyä kirjallisesti syksyllä 2023.	Käytyjen LP-keskustelujen määrä/varhaiskasvatuksessa oleva perhe	Syyskuun loppuun mennessä syksyn 2023 vasu- ja leops-keskusteluista kirkonkylällä toteutunut noin puolet. 75 %:ssa keskusteluista on toteutunut myös Lp-keskustelu. Kuvansin päiväkodissa henkilöstövaihdosten vuoksi vasu-keskustelut alkaneet vasta lokakuussa.

Jokaisessa varhaiskasvatuksen tiimissä on syys- ja kevätkaudella yksi tyhyiltapäivä ja jokaisessa yksikössä yksi tyhyilta.	Tyhy-iltapäivät ja -illat suunnitellaan hyvissä ajoin ja niiden toteutuminen varmistetaan hankkimalla tarvittaessa lisähenkilökuntaa iltapäivän ajaksi. Henkilökunta arvioi kirjallisesti tyhy-toiminnan vaikutuksia työhyvinvointiin.	Toteutuneet tyhyiltapäivät ja -illat. Kyselyn tuloksien läpikäyminen ja niistä keskusteleminen tiimeissä ja koko työyksikön palavereissa.	Kevätkauden tyhyt pidetty sovitusti. Syksyn tyhyistä osa on pidetty ja osa suunnitteilla. Kysely tyhy-toiminnan vaikutuksista lähetetään henkilökunnalle koko kunnan yhteisen tyhy-illan jälkeen.
--	---	--	---

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Keskeisimmät riskit tavoitteiden toteutumiselle ovat henkilöstön vaihtuvuus, lasten ja perheiden lisääntyneen tuen tarve, pätevien sijaisten heikko saatavuus, turvallisten- ja terveellisten varhaiskasvatustilojen puute sekä valitsevan maailmantilanteen tuomat yllättävät muutokset esim. lasten määrässä.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Alkuvuodessa henkilökunnalla on ollut useita pitkiä sairauslomia, kahdella työntekijällä sairauslomien jälkeen työskentely on jatkunut osasairauspäivärahalta, joka on aiheuttanut jatkuvaa henkilökunnan järjestelyä sekä runsaasti sijaisten tarvetta. Kirkonkylällä jo ennestään täysiin lapsiryhmiin uusien lasten sijoittelu on vaatinut lapsiryhmien uudelleen järjestelyä. Henkilöstön järjestelyä on aiheuttanut myös pankin väistötilan sisäilmaongelmat. Uusien tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien lasten vuoksi jouduttiin kevätkaudella kirkonkylällä lisäämään henkilökuntaa puolikkaalla lastenhoitajalla ja syyskaudella yhdellä työntekijällä.

Kesän aikana lapsia oli paljon varhaiskasvatuksessa, jonka vuoksi henkilökunnan lomajärjestelyissä oli haasteita ja jouduttiin käyttämään paljon sijaisia. Kuvansin päiväkotia oli kesällä kaksi viikkoa kiinni, mutta Päiväkotia Pyrri oli auki koko kesän. Alle 3-vuotiaiden lasten määrä varhaiskasvatuksessa on lisääntynyt, joka osaltaan lisää henkilökunnan tarpeen määrää. Syksyllä perhepäivähoitajan työnkeskeytyksellä on tuonut painetta päiväkotiin, jonne hoitajan lapset on sijoitettu keskeytyksen ajaksi.

2.3 Perusopetus

Palvelusuunnitelma:

Perusopetuksen tehtävänä on antaa laadukasta ja monipuolista yleissivistävää opetusta sekä kasvattaa vastuulliseen yhteistyöhön ja hyviin vuorovaikutustaitoihin. Perusopetuksen tulosalueeseen sisältyvät erityisopetus ja ostettu erityisopetus, APIP-toiminta ja perusopetuksen projektit.

ERITYISOPETUS JA OSTETTU ERITYISOPETUS

Erityisopetusta järjestetään jokaisen oppilaan henkilökohtaiset tarpeet huomioiden. Joroisten kunnassa toimii viisi erityisopettajaa. Kolme heistä toimii lukuvuoden 2022–2023 erityisluokanopettajina ja kaksi laaja-alaisena erityisopettajana. Neljä erityisopettajaa toimii yhtenäiskoulussa ja yksi Kuvansissa. Lisäksi osa koulunkäynninohjaajien työpanoksesta on erityisopetuksen kustannuspaikalla. Erityisopetusta ostetaan myös tarpeen mukaan muilta kunnilta, kuntayhtymiltä, valtiolta ja joissakin tapauksissa sairaanhoitopiireiltä.

APIP – TOIMINTA

Toiminnan tarkoituksena on tarjota lapselle koulupäivän jälkeen turvallinen ja lapsen kasvua tukeva ympäristö, jossa hän voi ammattitaitoisen ohjaajan valvonnassa viettää vapaa-aikaansa.

PERUSOPETUKSEN PROJEKTIT

Perusopetuksen projektien/hankkeiden avulla kunta pyrkii vastaamaan opetushallituksen ja opetusministeriön asettamien painopistealueiden kehittämiseen. Joroinen on saanut valtion erityisavustusta seuraaviin hankkeisiin: Kerhotoiminnan kehittämiseen, lukutaidon- ja lukemisen kulttuurin edistämiseen yläkoululla, sekä koronan vaikutusten tasoittamiseen. Perusopetuksen hankkeena aloittaa syksyllä uusi kestävän kehityksen hanke "Ympäristöagentit 2030".

Vastuuhenkilöt: Yhtenäiskoulun ja lukion rehtori, vastuuopettaja ja Kuvansin koulunjohtaja

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-9 kk	Poikkeama	Käyttö %
00031050 Perusopetus							
TOIMINTATUOTOT	212 635	199 286		199 286	142 822	-56 464	71,7
TOIMINTAKULUT	-4 744 263	-5 008 699		-5 008 699	-3 609 120	1 399 579	72,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-4 531 628	-4 809 413	0	-4 809 413	-3 466 298	1 343 115	72,1
Poistot ja arvonalentumiset	-18 622				-7 642	-7 642	-100,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 550 249	-4 809 413	0	-4 809 413	-3 473 940	1 335 473	72,2

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–9 kk
Yhteisöllisyyden lisääminen kouluyhteisössä	Erilaisten tapahtumien, retkien, ja yhteisten tilaisuuksien järjestäminen. Oppilaiden osallistaminen tapahtumien järjestelyissä. Kartoitetaan oppilaiden toiveita kyselyn avulla	Toteutuneet tapahtumat, retket ja tilaisuudet. Lukuvuosiarviointi sekä oppilaskyselyjen analysointi ja tarvittavat toimenpiteet.	Erilaisia yhteisiä tapahtumia, tilaisuuksia ja retkiä on järjestetty aikaisempaa enemmän.
Kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kehittäminen; oppilaiden ja henkilöstön hyvinvoinnin parantaminen	Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuutta pitää syys- ja kevätkaudella yksi tyhyiltapäivä ja yksi tyhyilta.	Toteutuneet tyhyiltapäivät ja -illat. Työhyvinvointikyselyn läpikäyminen ja sen tuloksista keskusteleminen tiimeissä ja koko työyhteisön palaverissa.	Erilaisia yhteisiä tapahtumia, tilaisuuksia ja retkiä on järjestetty aikaisempaa enemmän.
Kestävä kehityksen huomioiminen koulun arjessa	Perusopetukseen laaditun ympäristökäsikirjan toimeenpano. Ympäristöagentit 2030-hankkeen toteuttaminen.	Lukuvuosiarviointi sekä lukuvuoden aikana järjestettävät MOK-oppimiskokonaisuudet	Hanketyöntekijä edisti käsikirjan jalkauttamista.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Syksyn korona ja influenssa-aalto on aiheuttanut lisätyötä ja poissaoloja. Sijaisten saanti on edelleen vaikeaa.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Riskit ovat osittain toteutuneet.

2.4 Lukiokoulutus

Palvelusuunnitelma:

Lukio antaa opetussuunnitelman mukaisesti opiskelijoille laajan yleissivistyksen ja jatko-opintokelpoisuuden sekä elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Lukio antaa opiskelijoille edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen sekä auttaa opiskelijoita tasapainoiseksi ja toiset huomioonottavaksi ihmiseksi. Joroisten lukio on aktiivinen yhteistyössä ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Lukio järjestää yrittäjäkasvatusta ja tarjoaa urheilulinjoja.

Vastuhenkilö: Yhtenäiskoulun ja lukion rehtori ja vastuuopettaja

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-9 kk	Poikkeama	Käyttö %
00032000 Lukio							
TOIMINTATUOTOT	51 699	5 700		5 700	18 507	12 807	324,7
TOIMINTAKULUT	-794 860	-771 864		-771 864	-637 087	134 777	82,5
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-743 161	-766 164	0	-766 164	-618 580	147 584	80,7

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–9 kk
Lukion näkyvyyden kasvattaminen	Tuotetaan materiaalia paikallislehtiin, sosiaalisiin medioihin ja kanaviin. Pyritään tekemään paremmin lukion toimintaa näkyväksi myös yhtenäiskoulun puolella ja erilaisissa tapahtumissa	Esimerkiksi toteutetut tapahtumat, erilaiset artikkelit yms. paikallisissa julkaisuissa. Sosiaalisen median mittaaminen/ tavoitettavuus.	Opiskelijat ylläpitivät ja tuottivat sisältöä lukion IG- ja FB- ja TikTok-tilille. Erasmus-vierailusta tehtiin juttua paikallislehdessä.
Henkisen hyvinvoinnin lisääminen	Toteutetaan yhdessä oppilaskunnan kanssa erilaisia tempauksia, tapahtumia ja tarvittaessa koulutusta, joiden avulla parannetaan henkistä hyvinvointia lukiossa	Oppilaskunta toteuttaa alkuvuodesta kyselyn opiskelijoiden joukossa, kartoittaen opiskelijoiden tarpeita. Vastaavanlainen kysely toteutetaan henkilökunnan parissa.	Erilaisia tempauksia ja kilpailuja järjestettiin. Lukuvuoden alussa järjestettiin yö-koulu. Hankkeiden kautta järjestettiin asiaan liittyviä koulutuksia ja tapahtumia.
Henkilöstön hyvinvoinnin kehittäminen.	Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuutta pitää syys- ja kevätkaudella yksi tyhyiltäpäivä ja yksi tyhyiltä. Työhyvinvointikysely	Toteutuneet tyhyiltäpäivät ja –illat. Työhyvinvointikyselyn läpikäyminen ja sen tuloksista keskusteleminen tiimeissä ja koko työyhteisön palaverissa.	Hyvinvointisuunnitelmaa päivitettiin ja tehtiin yhdessä.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Koronan tms. aiheuttamat haasteet, erilaiset rajoitteet voivat edelleen haitata normaalia työskentelyä. Lisäksi Venäjän sodan aiheuttama pakolaisuus sekä globaalit vaikutukset.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Riskit eivät ole toteutuneet.

2.5 Hyvinvointi

Palvelusuunnitelma:

Hyvinvointipalvelut sisältävät liikuntatoimen, nuorisotoimen, etsivän nuorisotyön, nuorten työpajan, kulttuuritoimen ja museon. Liikuntapalvelut luovat edellytyksiä ja mahdollisuuksia kuntalaisten aktiiviseen ja liikkuvaan elämään. Nuorisopalveluilla tuetaan nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistetään aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistumista sekä parannetaan kasvu- ja elinoloja. Kulttuuripalveluiden tavoitteena on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa sekä ylläpitää museotoimintaa. Nuorten työpaja siirtyy 1.1.2023 työllisyysyksiköstä nuorisotoimeen ja ehkäisevä päihdetyö sosiaalitoimesta sivistystoimeen.

Joroisten kunta pyrkii edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestämään asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Hyvinvointipalveluiden tehtävänä on tarjota kuntalaisille hyvinvointia tukevia ja lisääviä vapaa-ajan palveluja.

Joroisten hyvinvointikertomus ja –suunnitelma linjaavat kunnan hyvinvoinnin ja terveyden (HYTE) edistämisestä vuosille 2021 - 2025 kokoamalla yhteen kunnan terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät tiedot, vertaa niitä verrokkikuntiin ja linjaa hyvinvointivajeista HYTE-työn tärkeimmät painopisteet vuosille 2021 - 2025:

- Päähteiden käytön ehkäisy
- Turvallisuuden vahvistaminen
- Terveellisten elämäntapojen edistäminen
- Osallisuuden vahvistaminen

Kunnille otetaan vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa, HYTE-kerroin.

Vastuhenkilö: Hyvinvointipäällikkö

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-9 kk	Poikkeama	Käyttö %
00035500 Hyvinvointi							
TOIMINTATUOTOT	71 815	79 317		79 317	81 722	2 405	103,0
TOIMINTAKULUT	-422 032	-536 761		-536 761	-379 808	156 953	70,8
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-350 217	-457 444	0	-457 444	-298 086	159 358	65,2
Poistot ja arvonalentumiset	-1 459	-1 459		-1 459	-2 517	-1 058	172,5
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-351 676	-458 903	0	-458 903	-300 603	158 300	65,5

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–9 kk
Liikuntapalvelut tukevat ja lisäävät kuntalaisten hyvinvointia ja toimintakykyä.	Järjestetään monipuolisia liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohde- ja ikäryhmät huomioon ottaen. Annetaan liikuntaneuvontaa. Tuetaan kolmannen sektorin tuottamia harrastusmahdollisuuksia.	Ohjattujen ryhmien ja osallistujien määrä. ILOLLA-hanke yhdessä liikuntatoimen kanssa. Myönnettyjen avustusten määrä.	Ohjattuja ryhmiä oli 12 ja osallistujia 120–140/viikko. Pohjois-Savon Liikunta ry:n hallinnoimaa ILOLLA-hanketta toteutetaan vuoden 2023 ajan, kesäkuussa järjestettiin kolme ulkojumppaa ja osallistujia oli 16. Rantaumakouluihin osallistui 13 lasta ja

			halliimakouluihin 23 lasta. Avustuksia myönnettiin 19 kpl.
Nuorisopalvelut tukevat ja lisäävät nuorten hyvinvointia ja vaikuttamismahdollisuuksia.	Nuorille tuotetaan matalan kynnyksen palveluita ja tilatoimintaa lähipalveluna. Etsivä nuorisotyöntekijä tavoittaa jokaisen nuoren, joka hänelle on ilmoitettu. Nuorten työpaja auttaa pajalla olevia nuoria löytämään kunkin elämäntilanteeseen sopivan ratkaisun yksilöllisen ohjauksen avulla.	Nuorisotila- ja nuorisovaltuustotoiminta. a. PAREnt-tilastointijärjestelmä. PARTy-tilastointijärjestelmä.	Nuorisotila- ja nuorisovaltuustotoiminta toteutui suunnitelman mukaisesti. Kesäretki Särkänniemeen oli 6.6. ja junnunuokkarit 12.–22.6. Etsivässä nuorisotyössä oli 18 kontaktoitua nuorta ja nuorten työpajatoiminnassa 17 nuorta.
Kulttuuripalvelut tukevat ja lisäävät kuntalaisten hyvinvointia.	Järjestetään kulttuuritoimintaa, ylläpidetään kulttuuriperintöä ja kehitetään kyliä.	Kulttuuritoiminta. Museon toiminta. Kylien toiminta.	Vuoden Luontokuvat 2022-näyttely oli kirjastossa 14.4.–28.5. Veteraanipäivän lipunnosto ja seppeleenlasku olivat 27.4. Iltatoritoimintaa järjestettiin kesäelokuussa. Koululaisten teemapäivät olivat museolla 25.–26.5. ja museo oli avoinna 1.6.–15.8. Paikallismuseopäivä oli 1.7. ja varhaiskasvatuksen museopäivät 21.–25.8. Kylien kehittämisavustusta myönnettiin seitsemälle hakijalle, yhteensä 18 000 €.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Nuorten työpajatoiminta ja ehkäisevä päihdetyö siirtyvät sivistystoimen alle, jolloin riskinä voi olla se, että kunnalla ei ole riittävästi resursseja toteuttaa toimintaa. Joroisten työpajalle on myönnetty valtionapukelpoisuus 1.11.2021 lukien, mutta uuden toiminnan myötä valtionapukelpoisuus arvioidaan uudelleen.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Riskit eivät ole toteutuneet.

2.6 Kirjasto

Palvelusuunnitelma:

Kirjastotoimi pyrkii osaltaan takaamaan hyvin toimivat lähipalvelut kunnissa sekä osallistumaan savolaisen verkostomaisen kirjastoyhteistyön luomiseen, keskiössä savolainen kirjastoasiakkuus. Toimintaa ohjaavat laki yleisistä kirjastoista ja kunnan strategia ja niiden mukaiset tavoitteet.

Vastuhenkilö: Kirjastotoimenjohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-9 kk	Poikkeama	Käyttö %
00034000 Kirjasto							
TOIMINTATUOTOT	318 771	3 877		3 877	3 304	-573	85,2
TOIMINTAKULUT	-623 850	-333 197		-333 197	-249 866	83 331	75,0
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-305 079	-329 320	0	-329 320	-246 562	82 758	74,9

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–9 kk
Kulttuuritapahtumat ja muut tapahtumat lisäävät kuntalaisten hyvinvointia.	Järjestetään tapahtumia yhteistyössä kunnan muiden toimijoiden ja kolmannen sektorin kanssa sekä kehitetään edelleen omatoimisen toiminnan malleja.	Kirjastossa järjestettävien tapahtumien määrä. Osallistujien määrä.	Tapahtumia 20 ja osallistujia 410.
Asukkaiden monipuolisen lukutaidon tukeminen. Monipuolinen lukutaito on keskeinen edellytys aktiivisen kansalaisuuden toteutumiselle.	Kirjasto opastaa tieto- ja viestintäteknologian käytössä. Henkilöstö osaamisen ylläpito	Digituen asiakaskäyntien määrä	Asiakaskäyntejä 88.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Kirjaston asiakaspalveluaika on haavoittuvainen nykyisellä henkilöstömäärällä.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Riskit eivät ole toteutuneet.

2.7 Vapaa sivistystyö

Palvelusuunnitelma:

Soisalo-opisto toimii Heinäveden, Joroisten, Leppävirran, Pieksämäen ja Varkauden alueella. Sen toimialat ovat vapaan sivistystyön koulutus (kansalaisopisto), taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä (musiikkiopisto, musiikkileikkikoulu ja tanssikoulu) ja taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä (tanssikoulu, kuvataidekoulu, käsityökoulu, taideleikkikoulu ja musiikkikoulu).

Soisalo-opisto tarjoaa kaikenikäisille monipuolisia harrastus- ja opiskelumahdollisuuksia ja tätä kautta edistää yksilön hyvinvointia. Toiminta-alueita on koko Soisalo-opiston alue ja toimintaa Joroisissa on kirkonkylän ja Kuvansin lisäksi haja-asutusalueen kylillä.

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-9 kk	Poikkeama	Käyttö %
00035000 Vapaa sivistystyö							
TOIMINTAKULUT	-102 785	-107 253		-107 253	-49 652	57 601	46,3
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-102 785	-107 253	0	-107 253	-49 652	57 601	46,3

Soisalo-opiston laskut 7–9 kk toteutuneiden kurssien osalta eivät näy vielä kustannuksissa, joten toteuma on 1–6 kk tasolla.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–9 kk
Soisalo-opisto tarjoaa kaikenikäisille monipuolisia harrastusmahdollisuuksia ja näin edistää kuntalaisten hyvinvointia.	Kansalaisopisto tarjoaa musiikkia, kädentaitoja, kuvataiteita, tanssia, liikuntaa, kieliä, teatteria, kirjallisuutta, kotitaloutta, tieto- ja viestintätekniikkaa sekä muuta koulutusta. Taiteen perusopetus on suunnattu ensisijaisesti lapsille ja nuorille.	Joroislaisten osallistujien lukumäärä	Soisalo-opiston opetukseen on osallistunut 596 joroislaista.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Käyttäjäkunta vähenee kunnan ikärakenteen ja väestötappion myötä, jolloin osallistujia on vähemmän.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Riskit eivät ole toteutuneet.